

Sygn. akt VIII Ka 365/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 lipca 2013r.

Sąd Okręgowy w Białymstoku VIII Wydział Karny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący SSO Ilona Simonowicz

Protokolant Teresa Lasota

przy udziale prokuratora Prokuratury Okręgowej w Białymstoku Wiesławy Sawoško-Grębowskiej

po rozpoznaniu w dniach 13 i 27. VI.2013r. oraz 4.VII.2013r.

sprawy **Ł. O.**

oskarżonego z art. 178a §4 kk

na skutek apelacji, wniesionej przez obrońcę

od wyroku Sądu Rejonowego w Bielsku Podlaskim

z dnia 15 listopada 2012r. sygn. akt VIII K 391/12

I. Zaskarżony wyrok zmienia w ten sposób, iż oskarżonego Ł. O. uznaje za winnego tego, że w dniu 31 lipca 2012r. w (...)na ul. (...)o godzinie 9.30 prowadził samochód osobowy marki (...)o nr rej. (...)będąc w stanie nietrzeźwości: 1,29 mg/dm³ (1-szy pomiar) i 1,27 mg/dm³ (2-gi pomiar) alkoholu w wydychanym powietrzu tj. czynu z art. 178a§1 kk i za to na mocy art. 178a §1 kk skazuje go na karę grzywny w wysokości 150 (stu pięćdziesięciu) stawek dziennych, przyjmując jedną stawek za równoważną kwocie 20 (dwudziestu) złotych.

II. W pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy.

III. Zasądza od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa tytułem opłaty za obie instancje kwotę 300 zł oraz obciąża go pozostałymi kosztami procesu za postępowanie odwoławcze w kwocie 70 zł.

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Bielsku Podlaskim z dnia 15 listopada 2012r. sygn. akt VIII K 391/12 oskarżony Ł. O. został uznany za winnego popełnienia czynu zarzucanego mu aktem oskarżenia, a mianowicie tego, że:

w dniu 31 lipca 2012r. o godzinie 9.30 na ul. (...)w (...)znajdując się w stanie nietrzeźwości 1,29 mg/dm³ alkoholu w wydychanym powietrzu , prowadził samochód osobowy marki (...)o nr rej. (...), przy czym czynu tego dopuścił się będąc wcześniej skazany prawomocnym wyrokiem za prowadzenie pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości, tj. czynu z art. 178a §4 kk

i za to na mocy art. 178a §4 kk skazany na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności. Na mocy art. 42 §2 kk Sąd orzekł wobec oskarżonego środek karny w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 2 lat. Na podstawie art. 63 §2 kk na poczet orzeczonego zakazu zaliczył okres zatrzymania prawa jazdy od dnia 31 lipca 2012r. Obciążył oskarżonego stosownymi kosztami procesu.

Powyższy wyrok w całości zaskarżył obrońca oskarżonego. Orzeczeniu zarzucił błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku, który miał wpływ na jego treść, poprzez niezasadne uznanie, iż oskarżony dopuścił się przestępstwa prowadzenia pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości w sytuacji uprzedniego prawomocnego skazania za takie same przestępstwo pomimo, iż wzięty przez Sąd I instancji pod uwagę prawomocny wyrok Sądu Rejonowego w Bielsku Podlaskim z dnia 13 czerwca 2005r. (sygn. akt VIII K 150/05) uległ zatarciu z mocy prawa już w momencie popełnienia drugiego czynu, z uwagi na wykonanie kar przed upływem pięciu lat od popełnienia czynu, którego dotyczy niniejsze postępowanie.

Podnosząc powyższy zarzut obrońca wniósł o:

- zmianę powyższego wyroku w pkt. I jego sentencji poprzez przyjęcie, iż oskarżony Ł. O. dopuścił się przestępstwa z art. 178a §1 kk;

- zmianę orzeczenia w pkt. I jego sentencji poprzez wymierzenie wobec oskarżonego kary grzywny lub ograniczenia wolności;

- zmianę orzeczenia w pkt. II jego sentencji poprzez wymierzenie wobec oskarżonego środka karnego w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres według uznania Sądu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja, po stosownym zweryfikowaniu słuszności podnoszonego w niej zarzutu, okazała się generalnie zasadna, aczkolwiek okoliczności, które skutkowały przyjęciem, iż co do oskarżonego nastąpiło zatarcie wcześniejszych skazań, były w istocie odmienne niż wskazane w argumentacji środka zaskarżenia.

W pierwszej kolejności należy stwierdzić, iż dokonana kontrola instancyjna zaskarżonego wyroku nie wzbudziła żadnych zastrzeżeń co do ustaleń faktycznych odnoszących się do samego zdarzenia objętego zarzutem, a mianowicie faktu, iż krytycznego dnia Ł. O. prowadził samochód w stanie nietrzeźwości. W tym względzie Sąd I instancji poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne, dokonując właściwej analizy wszystkich ujawnionych w sprawie dowodów. Ustaleń w tym zakresie nie kwestionowała zresztą żadna ze stron. Sporną okolicznością, zakwestionowaną w apelacji obrońcy, był natomiast fakt przyjęcia przez Sąd meriti, iż oskarżony zarzuconego mu czynu popełnił w sytuacji uprzedniego prawomocnego skazania w sprawie VIII K 140/05 SR w Bielsku Podlaskim za takie samo przestępstwo, co implikowało kwalifikację z art. 178a §4 kk. Wg obrony skazanie to z mocy prawa uległo zatarciu. Należy zauważyć, iż Sąd Rejonowy ustaleń w tym względzie dokonał m.in. na podstawie informacji z 10.IX.2012r. (nota bene nie ujawnionej przez Sąd Rejonowy do materiału dowodowego, co zostało naprawione na etapie postępowania odwoławczego – k. 109v), z której wynikało, iż oskarżony nie opłacił świadczenia pieniężnego orzeczonego w w/w sprawie, a więc zgodnie z art. 107 §6 kk do zatarcia skazania w przedmiotowej sprawie dojść nie mogło.

Na etapie postępowania odwoławczego - z uwagi na fakt, iż do akt sprawy w dniu 13 czerwca 2013r. faxem wpłynęła informacja o dokonaniu przez Ł. O. stosownej wpłaty tytułem orzeczonego w sprawie VIII K 140/05 świadczenia pieniężnego (k. 91) - zaszła konieczność znacznego rozszerzenia materiału dowodowego celem weryfikacji istnienia przesłanki „uprzedniego skazania” na dzień orzekania przez Sąd Okręgowy. W tym celu Sąd Okręgowy z urzędu dopuścił dowody: z oryginału dowodu wpłaty kwoty 300 zł na rzecz Fundacji (...)w (...)tytułem świadczenia pieniężnego orzeczonego w sprawie VIIIK 140/05 (k. 109v) oraz z akt wszystkich dotychczasowych spraw, w których Ł. O. został skazany, a więc akt SR w Bielsku Podlaskim o sygnaturach VIIIK 140/05, VIIIK209/10 i VIIIK128/05 na okoliczność treści zapadłych w nich wyroków oraz dokumentacji dotyczącej wykonania orzeczonych w tych sprawach kar (k. 109v i k. 118v). Przeprowadzone dowody wykazały, iż w sprawie VIIIK 140/05 Ł. O. został skazany wyrokiem z dnia 13.VI.1005r. (k.14) za czyn z art. 178 a §1 kk na karę grzywny oraz środki karne w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych i świadczenie pieniężnego w kwocie 300 zł na rzecz Fundacji (...)w (...). Kara grzywny została wykonana w dniu 20 lipca 2005r (k. 101), a orzeczone środki karne kolejno: zakaz prowadzenia

wszelkich pojazdów mechanicznych w dniu 17 marca 2006r. (k. 98), a świadczenie pieniężne w dniu 11 czerwca 2013r. (k. 106-107).

W sprawie VIIIK 209/10 Ł. O. został skazany wyrokiem z dnia 21.VI.2010r. za czyn z art. 291 §1 kk na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 2 lat oraz na karę grzywny. Wyrok uprawomocnił się 28 czerwca 2010r. (k. 102-103v). Okres próby kary pozbawienia wolności (wraz z okresem karencji) zakończył się pomyślnie w dniu 28 grudnia 2012r., a kara grzywny została uiszczona w dniu 13.X.2010r. (k. 104-105).

W sprawie VIIIK 128/05 Ł. O. został skazany wyrokiem z dnia 7.VI.2005r. za czyn z art. 193 kk na karę ograniczenia wolności (k. 114), którą wykonał w dniach 2 – 6 stycznia 2006. (k. 115).

Biorąc pod uwagę powyższe wyroki oraz dane dotyczące wykonania orzeczonych w nich kar i środków karnych należy uznać, iż na dzień niniejszego orzekania w II instancji tj. na dzień 4 lipca 2013r. we wszystkich wskazanych powyżej sprawach wobec Ł. O. nastąpiło zatarcie skazania: w sprawie VIII K 209/10 zgodnie z art. 76 §1 i 2 kk - z dniem 28 grudnia 2012r., a w sprawach VIIIK 128/05 i VIIIK140/05 zgodnie z art. 107 §4 i 6 kk w zw. z art. 108 kk - z dniem 11 czerwca 2013r.

W konsekwencji Sąd Okręgowy nie mógł zaakceptować przypisania oskarżonemu popełnienia występku w takiej formie, w jakiej został on sformułowany i zakwalifikowany w wyroku Sądu I instancji. Przesłanka uprzedniego skazania wskazana w art. 178 a § 4 kk, która decyduje jednocześnie o przyjęciu typu kwalifikowanego do art. 178a §1 kk i surowszym zagrożeniu karą, w niniejszej sprawie na datę orzekania nie została bowiem spełniona.

Należy zauważyć, iż znamiona przestępstwa z art. 178a § 4 kk są zrealizowane wówczas, gdy sprawca popełnia przestępstwo prowadzenia pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego (art. 178a § 1 k.k.):

1) będąc wcześniej prawomocnie skazanym za przestępstwo z art. 178a § 1 k.k. albo za popełnione w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego przestępstwo z art. 173 k.k., art. 174 k.k., art. 177 k.k. lub art. 355 § 2 k.k.

2) w okresie obowiązywania zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych orzeczonego za przestępstwo (art. 244 k.k.).

Ustawodawca wyróżnia zatem dwie sytuacje, zaś jedynie odnośnie drugiej ze wskazanych wyartykułował *expressis verbis*, iż podstawą odpowiedzialności za typ kwalifikowany jest konieczność obowiązywania zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych w momencie popełnienia przestępstwa z art. 178 a § 1 kk. Pierwsze zaś znamię kwalifikujące zaostrożoną odpowiedzialność karną - uprzednie skazanie za przestępstwo z art. 178 a § 1 kk, nie zawiera tego rodzaju czasowego uściślenia. Zdaniem Sądu Okręgowego, przesłanka „uprzedniego prawomocnego skazania” stanowi swoiste znamię powrotu do przestępstwa, rzutujące na przyjęcie zaostrojonej odpowiedzialności w typie kwalifikowanym i musi podlegać ocenie/ustaleniu na czas orzekania. Przepis art. 178a §4 kk ma zatem zastosowanie z uwagi na istnienie przesłanki „uprzedniego skazania” tylko do czasu, gdy to poprzednie skazanie nie uległo zatarciu (vide: Ryszard A. Stefański „Ustawowe zaostrożenie represji za przestępstwa komunikacyjne”, Prokuratura i Prawo 2010/7-8/7; Komentarz do art. 178a Kodeksu karnego, Budyn-Kulik Magdalena, Kozłowska-Kalisz Patrycja, Kulik Marek, Mozgawa Marek. Oficyna 2010, Lex). Zatarcie skazania wiąże się bowiem z przywróceniem oskarżonemu/skazanemu statusu osoby niekaranej. Od chwili zatarcia skazania nie można wobec takiej osoby wyciągać konsekwencji prawnych i stosować ograniczeń, które prawo łączy z faktem uprzedniego skazania. Zatarcie skazania wprowadza bowiem fikcję prawną, że określone zdarzenie przestępcze w ogóle nie istniało (vide: uchwała Sądu Najwyższego z dnia 15 grudnia 1987r. w sprawie VI KZP 39/87, Lex nr 20270; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18.06.2009 r. w sprawie IV KK 164/09, Lex nr 512114; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 października 2009 r. o sygn. akt I KZP 24/09, Lex nr 522882). Konsekwencją tego stanu rzeczy jest konieczność każdorazowej oceny przesłanki „uprzedniej karalności” przez sądy orzekające w sprawie i to zarówno przez sąd pierwszej, jak i drugiej

instancji. To sąd, zarówno pierwszej, jak i drugiej instancji, w momencie orzekania decyduje o tym, czy oskarżony był uprzednio skazany oraz czy i jakie z tego skazania wynikają skutki karnoprawne w sprawie obecnie rozpoznawanej, bądź też uprzednie skazanie uważa za niebyłe z uwagi na jego zatarcie (vide: uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 15.XII.1987 r. sygn. akt VI KZP 39/87, OSNKW z 1988r, nr 3-4, poz.19; wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 16.I.2003 r., sygn. akt II AKa 400/02, OSA 2003/8/81, OSAB 2003/2/44, KZS 2003/7-8/66, Lex nr 78350; postanowienie SN z 21 sierpnia 2012r. IV KK 59/12, OSNKW 2013/1/3).

Z uwagi na powyższe, uznając iż w niniejszej sprawie na czas orzekania przez Sąd II instancji oskarżony nie był uprzednio karany, a tym samym nie zachodzi wobec niego przesłanka „uprzedniego skazania”, implikująca kwalifikację z art. 178a §4 kk, Sąd Okręgowy przyjął, iż Ł. O. dopuścił się czynu z art. 178a kk w jego typie podstawowym z §1. Przy takiej zmianie na nowo orzekł o karze zasadniczej. Uznał, iż karą współmierną, spełniającą należycie dyrektywy art. 53 §1 i 2 kk będzie kara grzywny w wysokości 150 stawek, przyjmując jedną stawkę za równoważną kwocie 20 zł. W ocenie Sądu Okręgowego za taką karą przemawiają okoliczności zdarzenia rzutujące na stopień społecznej szkodliwości czynu oraz stopień zawinienia oskarżonego, w tym rodzaj naruszonych przez oskarżonego norm prawnych, miejsce popełnienia czynu oraz znaczny stan nietrzeźwości w jakim znajdował się Ł. O. w czasie zdarzenia. Z kolei biorąc pod uwagę warunki osobiste i rodzinne oskarżonego oraz jego możliwości zarobkowe (Ł. O. jest kawalerem, ma wprawdzie na utrzymaniu jedno małoletnie dziecko, ale nie zajmuje się nim osobiście, zarobkowo pracuje za granicą) Sąd Okręgowy uznał, iż zasadnym jest ustalenie stawki dziennej grzywny na poziomie nieco wyższym niż przewidziana ustawowo kwota minimalna, a mianowicie na kwotę 20 złotych.

Natomiast w odniesieniu do środka karnego – zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych – Sąd Okręgowy podzielił stanowisko i argumentację Sądu I instancji co do zasadności orzeczenia tego środka na okres 2 lat i w tym zakresie zaskarżonego wyroku nie zmienił. Za prawidłowe uznał również rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego co do zaliczenia oskarżonemu na poczet orzeczonego zakazu okresu zatrzymania prawa jazdy.

Mając na uwadze powyższe rozważania i ustalenia – Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji swojego wyroku.

O opłacie za II instancję należną na rzecz Skarbu Państwa od oskarżonego orzekł na mocy art. 10 w zw. z art. 3 ust.1 Ustawy z dnia 23.VI.1973r. o opłatach w sprawach karnych (Dz.U. Nr 49 z 1983r., poz. 223, z późn. zm.), a o pozostałych kosztach procesu za postępowanie odwoławcze na podstawie art. 634 kpk w zw. z art. 627 kpk w zw. z art. 616 §2 pkt.2 kpk w zw. z art. 618 §1 pkt.1 i 10 kpk w zw. z §1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 18.VI.2003r. w sprawie wysokości i sposobu obliczania wydatków Skarbu Państwa w postępowaniu karnym (Dz.U. nr 108, poz.1026) oraz w zw. z §1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 14.VIII.2003r. w sprawie określenia wysokości opłaty za wydanie informacji z Krajowego Rejestru Karnego (Dz.U. nr 151 z 2003r., poz. 1468).